

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 3Tos/19/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3122010012
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Hargaš
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2023:3122010012.2

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Hargaša a sudcov JUDr. Milana Straku a JUDr. Michala Eliaša v trestnej veci proti odsúdenému I. X., nar. XX.XX.XXXX v J., trvale bytom J., C. 15, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Dubnica nad Váhom, na neverejnom zasadnutí dňa 16. marca 2023 prejednal sťažnosť prokurátora proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín zo dňa 01. decembra 2022, sp. zn. 6Pp/6/2022 a takto

rozhodol:

I. Podľa § 194 ods. 1 písm. a) Tr. por. z r u š u j e sa napadnuté uznesenie v celom rozsahu.

II. Podľa § 415 ods. 1 Tr. por. v spojení s § 66 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. sa návrh odsúdeného na podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody z a m i e t a.

odôvodnenie:

Uznesením Okresného súdu Trenčín zo dňa 01.12.2022, sp. zn. 6Pp/6/2022, bolo rozhodnuté nasledovne:

I. „Podľa § 66 ods. 1, ods. 2 Tr. zákona v spojení s § 415 ods. 1 Tr. poriadku sa odsúdený I. X., nar. XX.XX.XXXX, podmienčne prepúšťa z výkonu trestu odňatia slobody uloženého mu rozsudkom Okresného súdu Bratislava V. sp. zn. 6T/93/2013 zo dňa 16.10.2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3To/132/2014 zo dňa 16.12.2014.

II. Podľa § 68 ods. 1 Tr. zákona určuje odsúdenému skúšobnú dobu v trvaní 3 (tri) roky.“

Citované uznesenie nenadobudlo právoplatnosť, pretože proti nemu podal v zákonnej lehote prokurátor písomne sťažnosť.

Prokurátor podanú sťažnosť dodatočne písomne odôvodnil. V úvode odôvodnenia poukázal na obsah výrokovej časti napadnutého uznesenia. Ďalej uviedol nasledovné:

„Proti tomuto uzneseniu podal intervenujúci prokurátor v zákonnej lehote sťažnosť. Dôvodom sťažnosti je najmä absencia materiálnej podmienky pre podmienčné prepustenie.

Obsahom napadnutého uznesenia prvostupňového súdu vyplýva, že u odsúdeného boli splnené všetky tri zákonné podmienky vedúce k podmienčnému prepusteniu odsúdeného, t.j. formálna, materiálna, ale aj dôvodné očakávanie vedenie riadneho života odsúdeného na slobode a neexistencia príliš veľkého rizika jeho recidívy. Súd konštatuje, že odsúdenému nebol vytýkaný žiaden závažný nedostatok týkajúci sa plnenia povinností vo výkone trestu odňatia slobody hodnotenie vyznieva v jeho prospech. Odsúdený počas výkonu trestu preukázal svoje polepšenie, nebol disciplinárne potrestaný, plní stanovený program zaobchádzania, má primerané sociálne väzby. Súčasne bol zohľadnený vek odsúdeného, dĺžka vykonaného trestu a konštatovanie znalca, ktorý u odsúdeného nezistil výrazné sklony pre samoučelné používanie agresívnych foriem správania sa.

Nakoľko odsúdený podľa súdu spĺňa všetky zákonom stanovené podmienky, vyhovel návrhu odsúdeného o prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody a určil mu skúšobnú dobu vo výmere tri roky, ktoré považoval za dostatočné.

Prioritne sa nedá stotožniť s konštatovaním súdu ohľadom vyhodnotenia rizika recidívy u odsúdeného. Súd totiž sám hodnotí - v rozpore s hodnotením ústavu, riziko recidívy u odsúdeného ako nízke, k čomu dospel na základe toho, že predchádzajúce odsúdenia sú zahladené a staršieho dáta, spolu v súvislosti s pokročilým vekom a zdravotným stavom odsúdeného.

Ako vyplýva z odpisu registra trestov odsúdeného, má evidovaných celkom 17 odsúdení, avšak nie iba z rokov sedemdesiatich, osemdesiatich a deväťdesiatych, na ktoré poukazuje súd, ale odsúdený sa trestnej činnosti dopúšťal aj ďalej, v rokoch 2008, 2009, 2013, z čoho jednoznačne vyplýva, že odsúdený od roku 1972 až do roku 2013 sústavne páchal trestnú činnosť, a dá sa konštatovať, že v pokračovaní v trestnej činnosti ho zastavil až 11 ročný nepodmienečný trest odňatia slobody.

Ďalej poukazujem na postoj odsúdeného k trestnej činnosti, keď aj z jeho vyjadrenia na verejnom zasadnutí o podmiennečnom prepustení, odsúdený spáchanú protiprávnu činnosť evidentne zľahčuje, čo sa nakoniec podporuje s hodnotením ústavu o nekritickej postoji odsúdeného k trestnej činnosti.

Odsúdený napokon neplní ani program edukácie, ústav konštatuje opakované porušenia elementárnych povinností, čo sa odrazilo v závere nepriaznivej resocializačnej prognóze.

Súd tak vyhovel žiadosti odsúdeného, bez splnenia druhej zákonnej podmienky, ktorou je vyhodnotenie schopnosti odsúdeného viesť riadny život, kde jedným z výrazov polepšenia je aj zmena nazerania na trestnú činnosť.

S poukazom na hodnotenie ústavu, ktorý ako jediný je spôsobilý podať objektívny záver o náprave odsúdeného, som názoru, že súd nedostatočne a nesprávne posúdil stupeň rizika recidívy u odsúdeného, zľahčil jeho trestnú minulosť obmedzením sa na časové obdobie jej páchania, nezohľadnil dostatočne hodnotenie ústavu a odsúdeného nedôvodne podmiennečne prepustil na slobodu, bez argumentov rozumných a dôvodných, preukazujúcich záver, že odsúdený preukázal polepšenie a zároveň u neho odpadlo riziko ďalšej recidívy. Vek odsúdeného je v danom prípade plne irelevantný a zdravotný stav odsúdeného nebol bližšie špecifikovaný, avšak nevyplýva, že by sa jednalo o osobu pripútanú na lôžku, čo by asi ako jediné, eventuálne mohlo byť vzaté na ohľad.

Prokurátorka má za to, že odsúdený s tak bohatou kriminálnou minulosťou, v súvislosti s hodnotením ústavu, nespĺňa zákonné podmienky k podmiennečnému prepusteniu na slobodu z výkonu trestu odňatia slobody.

Vzhľadom na vyššie uvedené navrhuje, aby Krajský súd Trenčín napadnuté uznesenie Okresného súdu v Trenčíne spisová značka 6Pp 6/2022 zo dňa 01.12.2022 zrušil a uložil Okresnému súdu v Trenčíne, aby vo veci znovu konal a rozhodol.“

K sťažnosti prokurátora sa do rozhodnutia krajského súdu písomne vyjadril odsúdený s tým, že poukázal na opätovné rozhodovanie okresného súdu z dôvodu zrušenia prvého rozhodnutia o jeho podmiennečnom prepustení, kedy okresný súd po preštudovaní kompletného spisového materiálu opäť rozhodol o jeho podmiennečnom prepustení s uložením trojročnej skúšobnej doby. Ďalej odsúdený uviedol, že si je vedomý jeho 17 záznamov v registri trestov, avšak z nich má 16 záznamov zahladených, a teda vzhliada sa na ne ako keby nebol trestaný. Podotkol, že na opätovne konanom verejnom zasadnutí uviedol, že ak okresný súd vyhovie jeho návrhu, a na základe sťažnosti by krajský súd znovu rozhodoval, tak žiada krajský súd o konečné rozhodnutie o jeho návrhu, bez vrátenia veci okresnému súdu. Záverom svojho písomného vyjadrenia odsúdený poukázal na skutočnosť, že aktuálny trest odňatia slobody vykonáva už desiaty rok. Odsúdený je už presvedčený, a vnútorne to tak cíti, že v jeho veku sa už nedostane do rozporu so zákonom.

Krajský súd v Trenčíne, ako nadriadený súd, na neverejnom zasadnutí podľa § 192 ods. 1 písm. a), b) Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, ako aj konanie, ktoré im predchádzalo. Na základe svojej prieskumnej povinnosti dospel k záveru, že sťažnosť prokurátora je dôvodná.

Krajský súd v rámci preskúmania konania, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého uznesenia, nezistil v postupe okresného súdu chyby procesného charakteru, ktoré by samé osebe opodstatňovali zrušenie napadnutého uznesenia. V konečnom dôsledku krajský súd konštatuje, že prokurátor v dôvodoch sťažnosti ani nenamietal existenciu takýchto procesných väd v konaní okresného súdu.

V rámci preskúmania správnosti samotných výrokov napadnutého uznesenia, krajský súd skúmal, či je napadnuté uznesenie v súlade so zákonom.

Podľa § 66 ods. 1 Tr. zákona súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a

a) ak ide o osobu odsúdenú za prečin po výkone polovice uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody,

b) ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody,

c) ak ide o osobu odsúdenú za zločin, ktorá nebola pred spáchaním trestného činu vo výkone trestu odňatia slobody po výkone polovice uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody; súd zároveň nariadi kontrolu technickými prostriedkami.

Podľa § 66 ods. 2 Tr. zák. pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Pokiaľ ide vecnú stránku posudzovania splnenia zákonných podmienok pre podmiennečné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, krajský súd považuje za potrebné zdôrazniť, že o dĺžke trestu, a teda aj o dĺžke pôsobenia výchovného účinku tohto trestu na odsúdeného rozhoduje súd, ktorý vydal právoplatný odsudzujúci rozsudok. Na druhej strane zákonodarca dobrodením, zakotveným v ustanoveniach o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, ustanovil možnosť podmiennečného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody za splnenia zákonom stanovených podmienok. Z právnej úpravy tohto inštitútu nepochybne vyplýva, že zákonodarca prezumuje možnosť nápravy páchatel'ov trestných činov v rámci výkonu trestu odňatia slobody do takej miery, že i výkonom tohto trestu po dobu kratšiu, než ju stanovil súd v odsudzujúcom rozsudku, je možné pri správnom výchovnom pôsobení dosiahnuť výchovný účel trestu, teda nápravu páchatel'a trestného činu, aby sa do budúca už nedopúšťal trestnej činnosti aj pri jeho pobyte na slobode. Zákonodarca pritom neurčil povinnosť súdu podmiennečne prepustiť každého odsúdeného, ale ponecháva na úvahu súdu posúdiť, či výchovný účel trestu odňatia slobody aj kratšieho trvania zapôsobil na toho ktorého odsúdeného v takom rozsahu, že z hľadiska zabezpečenia ochrany spoločnosti nie je potrebné, aby odsúdený vykonal celý uložený trest odňatia slobody. V tejto súvislosti považuje krajský súd tiež za potrebné zdôrazniť, že z hľadiska naplnenia výchovného účelu trestu v zmysle § 34 ods. 1 Tr. zák. u osoby, ktorá je vo výkone trestu odňatia slobody prvýkrát, vystupuje do popredia výchovná zložka trestu, na rozdiel od osoby, ktorá je opakovane vo výkone trestu odňatia slobody, u ktorej vystupuje do popredia represívna zložka trestu, keďže u takejto osoby došlo k opakovanému páchaniu trestnej činnosti napriek predchádzajúcemu výkonu trestu odňatia slobody.

Krajský súd považuje za potrebné poukázať na to, že v prejednávanej veci už došlo k meritórnemu rozhodnutiu vo veci uznesením Okresného súdu Trenčín sp. zn. 6Pp/378/2021 zo dňa 17.03.2022, ktorým bolo rozhodnuté o podmiennečnom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody. Uvedené rozhodnutie bolo uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 3Tos/37/2022 zo dňa 27.06.2022 zrušené a okresnému súdu bolo uložené, aby vo veci znovu konal a rozhodol. Okresnému súdu bolo vytknuté, že si nezaprášil všetky podklady nevyhnutné k riadnemu objasneniu splnenia zákonných podmienok pre podmiennečné prepustenie (spisový materiál, týkajúci sa odsúdenia), a to že sa riadne nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými z hľadiska všestranného zhodnotenia

osobnosti (vysporiadanie sa s recidívou odsúdeného či posúdenie kritickosti postoja odsúdeného k trestnej činnosti).

Pokiaľ ide o posúdenie otázky, či odsúdený spĺňa zákonné podmienky pre podmiennečné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že okresný súd dospel k záveru, že odsúdený vykonal zákonom požadovanú časť trestu odňatia slobody a počas doterajšieho výkonu trestu plnením svojich povinností a svojim správaním preukázal polepšenie a po vyhodnotení okresným súdom uvedených skutočností v napadnutom uznesení je daná dostatočná záruka, že na slobode bude viesť riadny život.

Okresný súd odôvodnil svoj právny záver o preukázaní polepšenia odsúdeného len tým, že odsúdený preukázal schopnosť viesť „riadny život v podmienkach výkonu trestu“. Krajský súd v tejto súvislosti považuje za potrebné uviesť, že k vyvodu odôvodneného záveru o preukázaní polepšenia v zmysle § 66 ods. 1 Tr. zák. nestačí len samotné preukázanie dodržiavania ústavného poriadku odsúdeným v podmienkach výkonu trestu, teda preukázanie „schopnosti viesť riadny život v podmienkach výkonu trestu“ bez toho, aby takéto správanie sa odsúdeného a plnenie povinností svedčilo o tom, že počas výkonu trestu došlo u odsúdeného k eliminácii tých osobnostných čŕt, ktoré viedli k odbrzdzeniu zábran u odsúdeného porušovať záujmy, chránené Trestným zákonom.

S poukazom na uvedené krajský súd dospel k záveru, podľa ktorého záver okresného súdu o preukázaní polepšenia u odsúdeného, odôvodnený len tým, že odsúdený preukázal schopnosť viesť „riadny život v podmienkach výkonu trestu“, nie je založený na všestrannom zhodnotení osobnosti odsúdeného a zmien jeho osobnosti, ku ktorým malo dôjsť pôsobením doterajšieho výkonu trestu.

V súvislosti so záverom okresného súdu o preukázaní polepšenia zostalo však bez povšimnutia vyhodnotenie zistených nedostatkov odsúdeného počas súčasného výkonu trestu odňatia slobody. Podľa hodnotenia ústavu na výkon trestu sa odsúdený dopúšťal porušovania viacerých elementárnych povinností vyplývajúcich z ústavného poriadku. Odsúdeným prezentovaná sebakritika či sebareflexia za takéto správanie sa vzhľadom na jeho skúsenosti z výkonu predchádzajúcich trestov javí len ako formálna a naučená, nakoľko u odsúdeného boli zistené sklony k manipulativnosti a účelovosti vo svoj prospech. Napokon podľa záverov znalcov je u odsúdeného prítomná disociálna porucha osobnosti, ktorá sa prejavuje zníženou sociálnou adaptabilitou a kriminogenu anamnézou. Z uvedených dôvodov záver okresného súdu o polepšení odsúdeného podľa krajského súdu nemá oporu vo výsledkoch vykonaného dokazovania. Okrem toho okresný súd v napadnutom rozhodnutí vôbec nevysvetlil na základe akých konkrétnych skutočností dospel k záveru, že malo dôjsť eliminácií negatívnych osobnostných vlastností odsúdeného, ktoré ho viedli k recidíve úmyselnej trestnej činnosti. V tejto súvislosti okresný súd nekriticky prihliadal len na okolnosti v prospech odsúdeného, keď súčasne nedôvodne bagatelizoval zistené skutočnosti v jeho neprospech.

Z uvedených dôvodov krajský súd dospel k záveru, že sťažnosť prokurátora je dôvodná a zakladá zákonný dôvod na zrušenie napadnutého uznesenia podľa § 194 ods. 1 Tr. poriadku.

Krajský súd následne skúmal, či v zmysle § 194 ods. 1 písm. a) Tr. por. môže sám vo veci rozhodnúť.

Na základe preskúmania veci dospel k záveru, že výsledky vykonaného dokazovania dávajú podklad na posúdenie otázok, rozhodných pre správne a zákonné rozhodnutie o návrhu odsúdeného.

Hoci správanie odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody v poslednej dobe nevykazuje nedostatky, nemožno však opomenúť, že napriek predchádzajúcim skúsenostiam s výkonom trestu odňatia slobody je u obžalovaného zrejme porušovanie ústavného poriadku počas aktuálne vykonávaného trestu odňatia slobody. V neprospech odsúdeného svedčí aj poznatok, že ani predchádzajúce odsúdenia, vrátane opakovaných výkonov nepodmienečných trestov odňatia slobody, nevedli odsúdeného k vedeniu riadneho život. V neposlednom rade v neprospech odsúdeného vyznievajú aj zistenia znalcov o jeho osobnosti a jeho kriminálna minulosť svedčiaca o sklonoch k recidíve.

Na základe uvedeného krajský súd dospel k záveru, že odsúdený vo výkone trestu nepreukázal polepšenie, pričom ani vzhľadom na spôsob jeho života pred nástupom aktuálne vykonávaného trestu

odňatia slobody nemožno očakávať vedenie riadneho života odsúdeným po prípadnom podmiennečnom prepustení.

Keďže s poukazom na vyššie uvedené krajský súd dospel k záveru, že u odsúdeného nie sú splnene materiálne podmienky v zmysle § 66 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté hlasmi členov senátu v pomere 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.